



Fasa ut farliga kemikalier!

Länsstyrelsen bedriver under år 2016-2020 en prioriterad tillsyn med syfte att minska användningen och spridningen av farliga kemikalier. Jönköpings län har ett mål att minska användningen av farliga kemikalier med minst 20 procent till år 2020 jämfört med 2015. Länsstyrelsen riktar insatsen till verksamhetsutövare som bedriver miljöfarlig verksamhet där man kan anta att farligakemikalier hanteras.

I projektet har Länsstyrelsen valt att följa upp användningen av farliga ämnen. Inom detta projekt definieras "farliga ämnen" som de som finns upptagna som utfasningsämnen i PRIO-databasen, ämnen i Begränsningsdatabasen, kandidatämnen, tillståndsämnena och begränsningsämnen enligt Reach samt Vattendirektivsämnena. Se definitioner nedan.

Farliga kemikalier kan skapa betydande problem för människors hälsa och för miljön. Många ämnen finns kvar i mark och vattendrag under en lång tid efter att utsläppen har skett. Farliga kemikalier finns också lagrade i infrastruktur, byggnader och varor. Därifrån kan de spridas i samband med användning, återvinning eller avfallshantering.

Riksdagen har antagit miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö av vilket det bland annat framgår att halterna av naturfrämmande ämnen ska vara nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. För att nå målet om en Giftfri miljö behövs insatser från alla delar av samhället. Företagens arbete med utfasning och minskad användning av farliga kemikalier är en viktig del i detta arbete.

Farliga kemikalier enligt detta tillsynsprojekt

- **Utfasningsämnen** har så allvarliga egenskaper att de inte bör användas. De kan till exempel vara cancerframkallande, mutagena eller hormonstörande. [Se PRIO-databasen](#)
- **Begränsningsämnen** är enskilda kemiska ämnen eller ämnesgrupper där det finns förbud och andra användningsbegränsningar som gäller i Sverige. [Se begränsningsdatabasen](#)
- **Kandidatämnen enligt Reach** är ämnen som har egenskaper som kan medföra allvarliga och bestående effekter på människors hälsa och på miljön, så kallade särskilt farliga ämnen. [Se kandidatförteckningen](#)
- **Tillståndsämnena enligt Reach** (bilaga 14) utgörs av särskilt farliga ämnen som kräver tillstånd för att använda eller sälja inom EU. [Se tillstånd i Reach](#).
- **Begränsningsämnen enligt Reach** (bilaga 17). En del användningar av kemikalier innebär oacceptabla risker för människa eller miljö. För sådana användningar kan EU besluta om förbud eller andra restriktioner, så kallade begränsningar. [Se begränsningar i Reach](#).
- **Vattendirektivsämnena** ingår i EU:s ramdirektiv för vatten (år 2000). Syftet med direktivet är att skydda och förbättra vattenkvaliteten för allt vatten. I bilaga X (10) till detta direktiv listas 33 ämnen som har bedömts utgöra en särskild risk för vattenmiljön, så kallade prioriterade ämnen. [Se bilaga X \(10\)](#) Särskilt förorenande ämnen inom vattenförvaltningen är ämnen som påverkar den ekologiska statusen. Ämnena är utvalda för att man i Sverige bedömer att dessa är farliga för vattenmiljön och släpps ut i betydande mängd. [Se Naturvårdsverkets rapport](#).

Identifiera farliga ämnen

För att kunna följa upp om farliga ämnen hanteras inom verksamheten behöver ni börja med att ta reda på vilka ämnen som ingår i de kemiska produkter som används i verksamheten. Därefter kontrolleras vilka ämnen som utgör ”farliga ämnen”. Er identifiering av farliga ämnen och mängder ska avse år 2015. Har du tillgång till ett kemikaliehanteringssystem är det ett bra verktyg för detta arbete. Farliga ämnen inom detta projekt definieras som de som finns upptagna i PRIO-databasen (endast utfasningsämnen), Begränsningsdatabasen, Kandidatförteckningen, bilaga 17 och 14 i Reach (tillståndsämnena och begränsningsämnen) prioriterade ämnen och särskilt förorenande ämnen inom Vattendirektivet

De ämnen som identifierats som ”farliga ämnen” sammanställs och mängderna av dem beräknas. Länsstyrelsen bifogar ett registreringsformulär som ska fyllas i digitalt av er verksamhetsutövare. Formuläret hämtas på [Länsstyrelsens webbplats](#). Det ifyllda formuläret skickar ni till Länsstyrelsen via e-post jonkoping@lansstyrelsen.se senast den 31 mars 2017.

Genom att delta i projektet ”Fasa ut farliga kemikalier” bidrar ni som verksamhetsutövare till att öka möjligheten att minska användningen av farliga kemikalier till år 2020.

Hur fyller jag i registreringsformuläret?

Ange: Namn på anläggningen, Anläggningsnummer (06xx-xx-xxx) och År som redovisningen avser. Redovisningen ska avse år 2015.

Produktion: Ange hur stor produktionen var redovisningsåret. Välj en vara eller produkt som är representativ för verksamheten. Syftet är att kunna ställa förbrukningen av farliga kemikalier i relation till produktionen vid uppföljningen år 2020.

- A. Namn på produkt:** Produktnamn kan eventuellt ersättas med ett nummer om du inte vill ange produktens namn. Endast produkter som innehåller farliga ämnen, dvs. ämnen i kolumn H-M ska anges.
- B. Årsförbrukning:** Ange årsförbrukning för produkten och enhet (kg eller liter).
- C. Kemiska ämnen:** För varje produkt anges de kemiska ämnen som finns med i någon av kategorierna i kolumn H-M. Skriv de kemiska ämnena på olika rader. De ingående farliga ämnena i produkten anges i säkerhetsdatabladet under punkt 3.
- D. CAS-nummer:** Ange respektive ämnes kemiska identitetsnummer som gör det lättare att söka information om ämnet. CAS-nummer finns på säkerhetsdatabladet.
- E. Andel av ämnet i produkten:** Anges i procent. Uppgiften hittar du på säkerhetsdatabladet.
- F. Årsförbrukning av ämnet:** Respektive ämnes årsförbrukning beräknas utifrån hur stor andel av ämnet som produkten innehåller (Kolumn B multiplicerat med kolumn E). För kemiska ämnen som anges med intervall (t.ex. 10-20 %) görs beräkningen utifrån max andel av det kemiska ämnet i produkten) t.ex $50 \text{ kg} * 20 \% = 10 \text{ kg}$
- G. Enhet:** Ange kg eller liter
- H. Begränsningsdatabasen:** Ange med ”X” om ämnet är reglerat i Kemikalieinspektionens [Begränsningsdatabas](#).
- I. PRIO-databas – Utfasningsämne:** Ange med ”X” om ämnet härelegenskaper som gör att det ska fasas ut enligt [PRIO](#).
- J. Vattenförvaltningen - Prioriterat ämne (P);** Ange med ”P” om ämnet är upptaget som ett prioriterat ämne enligt bilaga 10 i EU:s vattendirektiv? [Se bilaga X \(10\)](#). **Vattenförvaltning - Särskilt förorenande ämne (S):** Ange med ”S” om ämnet är särskilt prioriterat enligt vattenförvaltningen? [Se Naturvårdsverkets rapport 5799](#).
- K. Kandidat-listan:** Ange med ”X” om ämnet tillhör de särskilt farliga ämnen som är upptagna på [Kandidatlistan](#) för tillstånd i REACH. Dessa ämnen ska bli deklarerade i varor om halten är över 0,1 %.
- L, M.** Ange med ”X” om ämnet finns upptaget i Reach [bilaga 14](#) (tillstånd för särskilt farliga kemikalier) eller [bilaga 17](#) (begränsningsämnen), Under respektive länk kan du även läsa mer.
- N. Sekretess:** Ange ”ja” om uppgiften inte ska vara offentlig